C/2026/3937

1.9.2026

NÕUKOGU SOOVITUS,

10. juuli 2026,

mis käsitleb Sloveenia majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

(C/2026/3937)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 ([1]), eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmärke; raamistik peaks reformide ja investeeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitused ja jälgitakse nende rakendamist.

(2) Komisjon võttis 25. novembril 2025 vastu arvamuse Sloveenia 2026. aasta eelarvekava kohta. Samal kuupäeval võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Sloveeniat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, soovituse Euroopa Liidus inimkapitali käsitleva nõukogu soovituse kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovituse ([2]) vastu 21. aprillil 2026 ning ühise tööhõivearuande ja inimkapitali käsitleva soovituse 9. märtsil 2026.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Konkurentsivõime kompassi on pärast selle avaldamist võetud arvesse Euroopa poolaasta töös, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika on kooskõlas ELi strateegiliste eesmärkidega, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.

(4) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta protsess koos taaste- ja vastupidavusrahastu ([3]) viimase etapi rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega on olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki viimaste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusi arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahastu kehtivusaeg läheneb lõpule, on endiselt oluline jätkata ja arendada edasi selle rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme ja investeeringuid, eelkõige neid, mis aitavad lahendada riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme.

(5) Komisjon avaldas 3. juunil 2026 Sloveenia kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles hinnati Sloveenia edusamme 2025. aasta riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Sloveenia on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks Sloveenia kõige pakilisemad probleemid. Samuti hinnati Sloveenia edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(6) Nõukogu võttis 21. jaanuaril 2025 komisjoni hinnangu ja soovituse põhjal vastu soovituse ([4]), millega kiidetakse heaks Sloveenia riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja selles sätestatud eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 5,6 % 2025. aastaks, 4,4 % 2026. aastaks, 4,1 % 2027. aastaks ja 4,0 % 2028. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvutatud võrdluses baasaastaga 2023 ning mis on 2025. aastal 12,1 %, 2026. aastal 17,0 %, 2027. aastal 21,8 % ja 2028. aastal 26,6 %.

(7) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon kutsus liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi, ning Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks. Sloveenia taotlusel võttis nõukogu 8. juulil 2025 komisjoni soovituse põhjal vastu soovituse ([5]), millega lubatakse Sloveenial netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda. Ajavahemik, mil on aktiveeritud riiklik vabastusklausel (2025–2028), võimaldab Sloveenial vaadata ümber valitsemissektori kulude prioriteedid või suurendada valitsemissektori tulusid, tagamaks, et püsivalt suuremad kaitsekulutused ei ohusta keskpikas perspektiivis riigi rahanduse jätkusuutlikkust.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Sloveenia riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/640, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/640/oj).

([5]) Nõukogu soovitus, millega lubatakse Sloveenial määruse (EL) 2024/1263 kohaselt nõukogu kehtestatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda (riikide vabastusklausli aktiveerimine) (ELT C, C/2025/3973, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3973/oj).

(8) Sloveenia esitas 30. aprillil 2026 oma 2026. aasta eduaruande ([6]) netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise ning Euroopa poolaasta riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamiste probleemide käsitlemiseks vajalike reformide ja investeeringute rakendamise kohta. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab iga-aastane eduaruanne ka Sloveenia kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta.

(9) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 1,1 % ja tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon 2,5 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2026. aastal 1,9 % ja 2027. aastal 2,3 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2026. aastal 3,5 % ja 2027. aastal 2,5 %.

(10) Eurostati esitatud andmete ([7]) põhjal suurenes Sloveenia valitsemissektori eelarve puudujääk 0,9 %-lt SKPst 2024. aastal 2,5 %-le SKPst 2025. aastal. Valitsemissektori eelarve puudujäägi suurenemine 2025. aastal tuleneb peamiselt jooksvate kulude püsivast suurenemisest, avaliku sektori investeeringute rekordiliselt suurest mahust ja tulude tsüklilisest aeglustumisest. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon valitsemissektori eelarve puudujäägiks 2026. aastal 3,3 % ja 2027. aastal 3,5 % SKPst. Puudujäägi suurenemine 2026. aastal kajastab peamiselt jooksvate kulude suurenemist, mis tuleneb valitsemissektori vahetarbimisest, sotsiaaltoetustest ja avaliku sektori palkadest. Puudujäägi suurenemine 2027. aastal kajastab peamiselt taaste- ja vastupidavusrahastust pärit ELi toetuse lõppemist avaliku sektori investeeringute püsivalt kõrge taseme juures.

(11) 11. mail 2026 ehk pärast komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi esitamise kuupäeva võttis rahvusassamblee vastu täiendavad eelarvepuudujääki suurendavad meetmed üksikisiku tulumaksu, sotsiaalmaksete, tootemaksude ja sotsiaalsiirete valdkonnas ning komisjoni hinnangul jäävad nendega seotud eelarvelised kogukulud 2026. aastal vahemikku 0,5–1,0 % SKPst. Eeldatavasti ei ole enamik neist meetmetest ajutised ning need suurendavad eelarvepuudujääki 2026. aastal ja pärast seda. Lisaks valmistas eelmine valitsus ette mitu säästumeedet, mille eesmärk on vähendada valitsemissektori eelarvepuudujääki alla 3 % SKPst. Arvestades nende uuemate meetmete mahu ja vastuvõtmisega seotud ebakindlust ei võeta nende mõju praeguses etapis arvesse.

(12) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika ([8]), mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2025. aastal ekspansiivne (1,6 % SKPst). 2026. aastal on see prognooside kohaselt ekspansiivne (1,3 % SKPst) ja 2027. aastal pärssiv (0,7 % SKPst).

(13) Eurostati esitatud andmete ([9]) põhjal vähenes Sloveenia valitsemissektori võlg 66,4 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 65,7 %-le SKPst 2025. aasta lõpus. Valitsemissektori võla suhte vähenemine SKPsse 2025. aastal peegeldab peamiselt seda, et intressimäärade ja majanduskasvu erinevus on võlga vähendanud. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon, et valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2026. aasta lõpuks 64,9 %-le ja suureneb 2027. aasta lõpuks 65,1 %-le. Valitsemissektori võla suhte vähenemine SKPsse 2026. aastal peegeldab peamiselt seda, et nii intressimäärade ja majanduskasvu erinevus kui ka võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus on võlga vähendava mõjuga.

([6]) Ametist lahkuv valitsus koostas Sloveenia 2026. aasta eduaruande eeldusel, et poliitikat ei muudeta. 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

([8]) Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed ning mis hõlmab taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid.

([9]) Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

(14) Eurostati andmete ([10]) kohaselt moodustasid valitsemissektori kaitsekulutused Sloveenias 2025. aastal 1,3 % SKPst, mis tähendab baasaastaga 2021 võrreldes 0,2 protsendipunkti suurust kasvu. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on need 2026. aastal 1,6 % SKPst, mis tähendab 2021. aastaga võrreldes 0,5 protsendipunkti suurust kasvu ([11]).

(15) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris kehtestas Sloveenia eelarvepoliitika meetmed, et leevendada kõrgete energiahindade mõju kodumajapidamistele ja ettevõtetele ([12]). Need meetmed hõlmasid diislikütuse, bensiini ja kütteõli aktsiisimaksude mittesihipärast vähendamist, mis kestab tõenäoliselt aasta lõpuni, ning diislikütuse, bensiini ja kütteõli süsinikdioksiidi keskkonnamaksu mittesihipärast vähendamist, mis peaks lõppema juunis 2026. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on nende meetmete eelarvekulu 2026. aastal 0,2 % SKPst. Komisjoni hinnangus leitakse, et kui nimetatud meetmed jääksid kehtima kuni 2026. aasta lõpuni, ulatuks nende eelarvekulu 2026. aastal 0,3 %ni SKPst.

(16) Komisjoni arvutuste kohaselt suurenesid Sloveenia netokulud 2025. aastal 8,8 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 13,2 %. Netokulude kasv 2025. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 1,4 % SKPst. 2024. ja 2025. aasta peale kokku on netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti üle soovitatud maksimaalse kasvumäära (kumulatiivne kõrvalekalle 0,5 % SKPst). Kui võtta arvesse riikide vabastusklausliga ette nähtud paindlikkust suuremate kaitsekulutuste tegemiseks, on netokulude kumulatiivne kõrvalekalle 2024. ja 2025. aastal veidi üle 0,3 % SKPst.

(17) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Sloveenia netokulud 2026. aastal suurenema 7,2 % ning 2024., 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 21,3 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 1,2 % SKPst. 2024., 2025. ja 2026. aasta peale kokku peaks netokulude kumulatiivne kasvumäär olema samuti üle soovitatud maksimaalse kasvumäära (kumulatiivne kõrvalekalle 1,7 % SKPst). Kui võtta arvesse riikide vabastusklausliga ette nähtud paindlikkust suuremate kaitsekulutuste tegemiseks, on prognoositav netokulude kumulatiivne kõrvalekalle 2024., 2025. ja 2026. aasta peale kokku 1,2 % SKPst.

(18) Komisjon võttis 3. juunil 2026 vastu ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande ([13]). Selles aruandes hinnati Sloveenia eelarveseisundit eelarvepuudujäägi kriteeriumi seisukohast, kuna riigi 2026. aastaks kavandatud valitsemissektori eelarve puudujääk ületab kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et Sloveenia ei täida eelarvepuudujäägi kriteeriumi. Samal ajal on nõukogu Sloveenia puhul aktiveerinud riikide vabastusklausli ja kontrollväärtust ületav eelarvepuudujääk on komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt täielikult põhjendatud kaitsekulutuste suurenemisega alates 2021. aastast. Kuigi komisjon on seisukohal, et praeguses etapis ei ole põhjust algatada Sloveenia suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, valitseb 2026. aasta eelarveväljavaadete osas siiski märkimisväärne ebakindlus (vt põhjendus 12). Kui usaldusväärsel viisil ja õigeaegselt ei võeta piisavaid parandusmeetmeid, võib see sügiseks kaasa tuua ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse algatamise Sloveenia suhtes. Seda hinnangut silmas pidades ning ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 4 alusel loodud majandus- ja rahanduskomitee arvamust arvesse võttes ei ole komisjon teinud praeguses etapis ettepanekut algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus.

([10]) Eurostat, valitsemissektori kulud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori (COFOG) alusel.

([11]) NATO kaitsekulutuste määratlus erineb COFOGi kaitsekulutuste määratlusest. Peale selle võib esineda erinevusi tulenevalt kulutuste kirjendamise ajast, eelkõige kaitseotstarbelise varustuse puhul, kuna NATO aruanded ei lähtu kulutuse kirjendamise aja osas rahvamajanduse arvepidamise reeglitest.

([12]) See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

([13]) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 alusel koostatud komisjoni aruanne (3.6.2026, COM(2026) 302 final).

(19) Sloveenia maksusüsteem toetub suures osas tööjõu maksustamisele, mis moodustas 2023. aastal 52 % kogu maksutulust. Rahvastiku kiire vananemise ja tööealise elanikkonna kahanemise kontekstis kujutab Sloveenia suur sõltuvus tööjõumaksudest struktuurset riski, sest suur maksukiil võib pärssida töökohtade loomist ning avaldada negatiivset mõju tööjõu pakkumisele ja konkurentsivõimele. Praegu kasutab Sloveenia vähem moonutavaid tuluallikaid piiratud ulatuses; perioodilistest kinnisvaramaksudest saadav tulu on tublisti alla ELi keskmise ning selles valdkonnas ei ole reforme kavas. Sloveenial puudub raamistik, et hinnata maksukulude ulatusliku kordumise (2023. aastal 5,2 % SKPst) majanduslikku tõhusust või vajalikkust. Nende kulude süstemaatiline läbivaatamine ja kinnisvara maksustamise kohandamine laiendaks maksubaasi ja tekitaks eelarvepoliitilist manööverdamisruumi. Maksustamise tasakaalustamine majanduskasvu soodustavamate ja kestlikumate allikate suunas leevendaks struktuurseid riske ja toetaks riigi rahanduse jätkusuutlikkust.

(20) Et tulla toime vananemisega seotud kulude suurenemisega ja parandada riigi rahanduse kvaliteeti, on vaja avaliku sektori kulutused tõhusamaks muuta. Sloveenial on küll kogemusi kuluanalüüside koostamisel, kuid need ei ole veel süstemaatiliselt iga-aastasesse eelarvemenetlusse integreeritud. Kulude korrapärase läbivaatamise ametlik sisseseadmine kõige suuremates kuluvaldkondades, eeskätt sotsiaalkaitses (17,1 % SKPst), tervishoius (8 %), majanduses (5,7 %) ja hariduses (5,5 %), hõlbustaks vahendite tulemuslikumat ümberjaotamist ja suurendaks vastutust. Sotsiaalsiirdeid on küll suurendatud, kuid suhtelises vaesuses või sotsiaalse tõrjutuse riskiga inimeste määr on neljandat aastat järjest kasvanud, kajastades eelkõige eakate suhtelise vaesuse määra kasvu, mis näitab, et süsteem ei jõua kõige haavatavamate inimesteni. Tõhusust saaks suurendada sotsiaaltoetuste parema suunitlemise, killustatud peretoetuste ühtlustamise ja haigushüvitiste küsimuse lahendamisega. Rahvaarvu vähenemine, rahvastiku vananemine ja ebaühtlane juurdepääs kvaliteetsetele elutähtsatele teenustele (tervishoid ja haridus) suurendavad territoriaalseid erinevusi ja mõjutavad eelkõige maapiirkondi. Isegi kui avaliku sektori investeeringud püsivad suured, on riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks ja majanduskasvu potentsiaali toetamiseks vaja riiklike ja kohalike ametiasutuste koostöös parandada nende investeeringute struktuuri ja planeerimist.

(21) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF), Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja Ühtekuuluvusfondi toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamine edeneb Sloveenias nii projektide väljavalimise kui ka maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest kiiremini. Oluline on säilitada praegune hoog, maksimeerides samal ajal investeeringute mõju kohapeal. Sloveenia võtab juba oma ühtekuuluvuspoliitika programmi raames meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks. Mõnes valdkonnas võib siiski olla vaja rakendamist veelgi tugevdada, sealhulgas valdkondades, mis on seotud oskuste, teadusuuringute ja innovatsiooni, kliimamuutustega kohanemise, veemajanduse ja kohalike teenuste osutamisega. Esmatähtis on tagada, et uued investeeringud, mille Sloveenia pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahehindamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahehindamise määruses ([14]) kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult.

(22) Sloveenial on mitmeid probleeme seoses energeetikasektori, kestliku transpordi, kliimamuutustele vastupanu võime ja keskkonna, ärikeskkonna, konkurentsivõime ja tööjõupuudusega.

(23) Nagu on märgitud konkurentsivõime kompassis, peavad kõik ELi, liikmesriikide ja kohalikud institutsioonid tegema suuri jõupingutusi, et koostada lihtsamaid reegleid ja kiirendada haldusmenetlusi. Komisjon on seadnud halduskoormuse vähendamiseks ambitsioonikad eesmärgid: kõigi äriühingute puhul vähemalt 25 % ja VKEde puhul vähemalt 35 %. Samuti on komisjon loonud uusi vahendeid nende eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas ELi õigusaktide kogumi süstemaatiline stressitestimine ja tõhustatud dialoog sidusrühmadega. Selle eesmärgi saavutamiseks peab ka Sloveenia meetmeid võtma. Kuigi on saavutatud mõningast edu, on riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi vahel endiselt vaja tugevamat koostööd ja koordineerimist. Sloveenias tegutsevatest ettevõtjatest 66 % on märkinud, et keerukad haldusmenetlused on piiravad ([15]). Struktuursed probleemid pärsivad jätkuvalt Sloveenia ettevõtluskeskkonda, kusjuures tööjõu ja oskuste nappus, regulatiivne ja maksukoormus piiravad oluliselt investeeringuid ja majanduskasvu. Eriti koormavad on loamenetlused: ehitus- ja keskkonnalubade tähtajad on pikad, õigustoimingud eeldavad füüsilist kohalolu ning digiregistrite koostalitlusvõime on piiratud. Vaatamata märkimisväärsetele edusammudele avalike teenuste digitaliseerimisel jääb Sloveenia endiselt alla ELi keskmise ning endiselt on probleeme kasutajakesksuse, koostalitlusvõime ja andmete taaskasutamise tagamisega kõigil valitsustasanditel. Ühtse turu regulatiivsed tõkked, mis mõjutavad eelkõige piiriülest teenustekaubandust ja teatavaid reguleeritud kutsealasid, ei ole kuhugi kadunud ning edusammud nende kõrvaldamisel on jäänud piiratuks. Selles osas võib õigusnormide lihtsustamise ja haldussüsteemide ajakohastamise ulatuse, ambitsioonikuse ja tempo suurendamine parandada kvaliteeti ja tuua hinnad allapoole ning toetada pikemas perspektiivis majanduskasvu.

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames.

([15]) Välkaruanne „Businesses' attitudes to corruption in the EU" („Ettevõtete suhtumine korruptsiooni ELis"), Eurobaromeetri aruanne 2025.

(24) Sloveenia avaliku ja erasektori sidemed teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas on ühisväljaannete osas pisut üle ELi keskmise, kuid riigil on raskusi tipptasemel teadusuuringute edukateks toodeteks arendamisega, mille puhul oleks võimalik teha täiendavaid edusamme teadmussiirde hõlbustamise ning teadus- ja arendustegevusele rahalise toetuse tagamise teel. Ettevõtete kulutused teadus- ja arendustegevusele on küll ELi keskmisel tasemel, kuid kolme aasta jooksul on need langenud 1,5 %-ni SKPst, seda eriti VKEde hulgas. Lisaks sellele on Sloveenia avaliku sektori kulutused teadus- ja arendustegevusele ikka veel madalamad nii ELi keskmisest 2024. aastal (0,64 % *vs.* 0,72 % SKPst) kui ka riiklikust eesmärgist (1,25 %). Piirkondlikku innovatsioonisuutlikkust tugevdatakse tõhusalt, kuigi mõnes piirkonnas on investeeringud teadus- ja arendustegevusse endiselt väiksemad ja tootlikkus madalam, mis pärsib konkurentsivõimet ja innovatsioonipõhist majanduskasvu. Käimas on mõned positiivsed algatused, mis hõlmavad strateegilisi rahastamisprojekte ja sihipärast toetust suure potentsiaaliga ettepanekutele, kuid Sloveenia innovatsioonisuutlikkuse täielikuks ärakasutamiseks ja kogu potentsiaali realiseerimiseks on oluline võtta tulemuslikult kasutusele alternatiivsed investeerimisvahendid. Sloveenia on püüdnud parandada teadustegevuse ja innovatsiooni juhtimist ning koondanud suurema osa selle valdkonna poliitikast ühe ministeeriumi alla, ajakohastanud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni seadust ja loonud horisontaalseid koordineerimismehhanisme Sloveenia taaste- ja vastupidavuskava osaks olnud poliitikaalgatuste ühtlustamiseks. Kuigi need reformid on ellu viidud, ei ole nende mõju veel käegakatsutav ning neile mehhanismidele võib olla vaja lisada seirekomponent, mis võimaldaks jälgida edusamme ja vajaduse korral meetmeid tugevdada. Lisaks on veel puudu süstemaatilisem lähenemisviis teadmussiirdele ning see võib takistada kvaliteetsete akadeemiliste uuringute tulemuste kasutamist kaubanduslikult elujõuliste toodete loomiseks.

(25) Sloveenia ettevõtted sõltuvad peamiselt pankadepoolsest rahastamisest, sest riigi kapitaliturg on vähem arenenud ning kodumaiste institutsionaalsete investorite osalemine uuenduslike ettevõtete ja idufirmade rahastamises on piiratud. Era- ja riskikapitalisektor on märkimisväärselt vähem küpsed kui ELis; nende varad moodustasid 2024. aastal vastavalt ainult 0,04 % ja 0,01 % SKPst, samas kui ELi keskmised näitajad olid 0,46 % ja 0,06 % SKPst. Lisaks on Sloveenia kodumajapidamistel tavaks hoida suurt osa oma finantsvaradest rahas ja hoiustes, mitte investeerida neid turupõhistesse finantsinstrumentidesse. Pensionifondide sektori varade tase on madal: 2024. aastal oli see vaid 7,1 % SKPst, mis on ELis tagantpoolt kolmas tulemus. Pangandusvälise rahastamise turg peab Sloveenias laienema ja muutuma mitmekülgsemaks, et riskikapitali kättesaadavus kasvaks ning innovaatilised investeeringud ja pikaajaline konkurentsivõime saaksid hoogu juurde. Pensionipakkujate omakapitaliinvesteeringud ei toeta omakapitali kaudu rahastamist ja riskikapitali, samas kui see võib aidata suurendada täiendavaid pensione ja on oluline innovaatiliste idufirmade kasvuks.

(26) Sloveenia energiaallikate jaotusest moodustavad endiselt olulise osa (58 %) fossiilkütused, millest suur osa imporditakse ja mis annavad oma panuse hindade tõusu ja volatiilsusesse, mis omakorda mõjutab konkurentsivõimet. Ühtlasi pidi Sloveenia oma riikliku taastuvenergia eesmärgi (25 %) täitmiseks kasutama statistilist ülekannet. Mõningasele edule vaatamata tuleb edasi tegutseda, et kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu kõigis sektorites, sealhulgas energia salvestamise kasutuselevõttu ja energiatõhususe meetmete rakendamist. Kuigi riikliku rahastamisraamistiku ja erinevate ELi fondide, kaasa arvatud taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu on jätkatud energiatõhususe parandamise meetmete rakendamist, eeskätt hoonete renoveerimist, aitab Sloveenia jõulisem tegutsemine saavutada pikaajalise renoveerimisstrateegia eesmärgi vähendada hoonete energiatarbimist.

(27) Võrgutasandi taastuvenergiarajatiste, sealhulgas tuulegeneraatorite loa- ja haldusmenetlused on Sloveenias jätkuvalt peamine taastuvenergia kitsaskoht. Õigusraamistiku reformimisel on tehtud edusamme, kuid keskkonna- ja kohaliku omavalitsuse tasandi menetlused võivad ikkagi kesta mitu aastat. Sloveenias ei ole tuuleenergia tootmisvõimsus rohkem kui kümne aasta jooksul suurenenud ning fotogalvaanilise päikeseenergia uute võimsuste kasutuselevõtt aeglustus 2025. aastal võrreldes eelmise kolme aastaga märkimisväärselt. Kasutuselevõttu võiks aidata märkimisväärselt kiirendada see, kui taastuvenergiarajatiste jaoks määrataks eelisarendusalad, mille loa- ja haldusmenetlused oleksid tegelikult lihtsamad ja lühemad. Suutlikkuse suurendamine kohalikele omavalitsustele kättesaadavate koolituste ja täiendavate ressursside näol võiks lubade menetlemist veelgi kiirendada ja aidata ühtlasi üle saada kohalikust vastuseisust. Samal ajal on piirkondades, kus järk-järgult lõpetatakse söe kasutamine, märkimisväärseid õiglase üleminekuga seotud probleeme, mis puudutavad majanduse mitmekesistamist, tööjõu ümberõpet ja puhta energia taristu arendamist.

(28) Elektrivõrgu piirangud, eriti jaotusvõrkude tasandil, on hakanud vähenema osaliselt tänu taaste- ja vastupidavusrahastu investeeringute rakendamisele. Selleks, et detsentraliseeritud taastuvate energiaallikate pidev integreerimine saaks jätkuda nii, et ühtlasi oleks rahuldatud elektrifitseerimisest tulenevalt kasvav elektrinõudlus, tuleb märkimisväärselt suurendada investeeringuid elektrivõrku, sealhulgas digitaliseerimisse.

(29) Kestliku transpordi kasutuselevõtt on ülejäänud EList maha jäänud ning sõltuvus eraautodest on endiselt väga suur. Transpordisektoris on kasvuhoonegaaside heite, õhusaaste ja energiatarbimise peamine allikas endiselt maanteetransport. Kõik need näitajad on ELi keskmisest kõrgemad. Raskesõidukite vahemaapõhise teemaksude süsteemi raames on tehtud edusamme. Taaste- ja vastupidavuskava, Euroopa ühendamise rahastu ja ühtekuuluvuspoliitika programmi alusel on pooleli mitu suurt investeeringut raudteesse ja elektromobiilsusse. Endiselt on siiski vaja tegeleda kestliku reisijateveo pakkumise ja kasutamisega ning jätkata investeeringuid vastupidavasse raudteetaristusse piki TEN-T koridore, muu hulgas piiriülestes lõikudes, ja kiirraudteeliinide ettevalmistamisse.

(30) Sloveenia puutub sageli kokku kliimaga seotud riskidega ja on nende poolt kergesti haavatav, eriti seoses üleujutuste, kuumalainete, põua ja metsatulekahjudega, mis on piirkonniti ebaühtlaselt jaotunud ning avaldavad negatiivset mõju riigi majandusele ja ühiskonnale. Hoolimata kasvavatest riskidest on Sloveenial üks madalamaid ilma ja kliimaga seotud äärmuslike nähtuste kindlustuskatte määrasid ELis, mis tähendab lünki finantskaitses ning toob esile vajaduse laiendada kliimakindlustusmehhanismide kasutamist ja kasutuselevõttu. 2025. aastal võttis Sloveenia vastu uue kliimaseaduse, millega tugevdati märkimisväärselt kliimamuutustega kohanemise juhtimise raamistikku. Sloveenia võttis vastu ka määruse ([16]), millega kehtestatakse üleujutus- ja erosiooniohtlikes piirkondades ehitust, maakasutust ja muud tegevust käsitlevad õigusnormid. See protsess on siiski alles algusjärgus ning asjaomase poliitika tulemuslik rakendamine on riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ikka veel aeglane. Üleujutuste eest kaitsmise meetmete rakendamine viibib ja looduspõhiseid lahendusi ei ole kõigis sektorites veel süstemaatiliselt kasutusele võetud. Jõupingutustest hoolimata on endiselt probleeme ka veetaristu ajakohastamise, killustatud mageveeökosüsteemide taastamise, veesaaste vähendamise ning Sloveenia looduse ja ökosüsteemide halveneva seisundiga tegelemisega, mis kõik nõrgendab jätkuvalt riigi kliima- ja veekerksust ning ökosüsteemide vastupanuvõimet.

(31) Püsiv tööjõupuudus ja oskuste mittevastavus tööturu vajadustele kahjustab Sloveenias investeeringuid ja konkurentsivõimet. Ligikaudu pool ettevõtetest on teatanud töötajate nappusest ning vabade ametikohtade määr on üle ELi keskmise. Demograafilised muutused, töötingimused, oskuste nappus ja mittevastavus tööturu vajadustele süvendavad tööjõupuudust, seda eeskätt hariduses, hooldussektoris, IKTs, ehituses ning teadus- ja tehnikavaldkonna kutsealadel, kus on vaja matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneeriaga (MATI) seotud oskusi. Sloveenias on märkimisväärne digioskuste nappus: 63,9 % ettevõtteid on andnud teada IKT-oskuste nappusest ja täiskasvanute digioskused on alla ELi keskmise. See takistab ettevõtete digiüleminekut ja ohustab inimkapitali arengut. Seetõttu on vaja stiimuleid digikirjaoskuse ja -pädevuste edendamiseks. OECD viimane PISA uuring õpilaste oskuste kohta tõi ilmsiks põhioskuste taseme murettekitava langustrendi ning rahvusvaheline digikirjaoskuse ja infopädevuse uuring (ICILS) näitas vähest digikirjaoskust. Tekkimas on roheoskuste nappus, mis koormab tööturgu veelgi, sest prognooside kohaselt moodustavad vabadest töökohtadest 40 % rohetöökohad. Tööjõupuuduse vähendamiseks kasutab Sloveenia välismaalastest töötajaid, kes moodustavad riigi tööjõust 16 % ja kelle osakaal peaks prognooside kohaselt jõudma 2030. aastaks 26 %-ni ([17]). Võrreldes teiste ELi liikmesriikidega on kõrge kvalifikatsiooniga töötajate ligimeelitamine Sloveenia jaoks keeruline, mis võib olla tingitud sellistest teguritest nagu sissetulekute tase, vähene digitaliseeritus ja kaasamine töökohal ([18]). Talentide ligimeelitamist, töölevõtmist ja hoidmist pärsivad töörände haldusmenetluste aeglus, kutsekvalifikatsiooni tunnustamise keerukus ja sotsiaalne kaasamine. Ühiskonna struktuurimuutustega kohanemiseks on oluline viia haridussüsteem paremini kooskõlla tööturu vajadustega, kasutada täiel määral ära oskustööjõudu ning näha selleks ette poliitilised vahendid, mis toetaksid ühelt töökohalt teisele liikumist, muu hulgas eakamate ja madala kvalifikatsiooniga töötajate hulgas, ning tugevdaksid võõrtöötajate integreerimist tööturule ja ühiskonda.

([16]) Määrus ruumiliste sekkumiste ja tegevuse tingimuste ja piirangute kohta piirkondades, mida ohustavad üleujutused ja nendega seotud erosioon siseveekogudes ja meres.

([17]) Vt MoLFSAEO, Analiza razmer na trgu dela in rezultati srednje in dolgoročnih napovedi potreb trga dela do leta 2039, oktoober 2025.

([18]) Vt IMAD, „Quality of Life Report – Development Report 2025“ („Elukvaliteedi aruanne – arenguaruanne 2025“).

(32) Värskema tööjõu-uuringu andmete kohaselt on aastatel 2022–2024 toimunud mõningane edasiminek, kuid täiskasvanute osalemine koolitustes on endiselt vähene ja jääb märgatavalt alla nii ELi keskmise taseme (täiskasvanuhariduse uuring 2022: Sloveenia 26,5 %, EL 39,5 %) kui ka Sloveenia 2030. aasta riikliku eesmärgi (60 %). On äärmiselt oluline laiendada elukestvat õpet ja koolitust kogu täiskasvanud elanikkonnale, kaasa arvatud haavatavatele rühmadele. Vähemalt elementaarsete digioskustega täiskasvanute osakaal Sloveenias kahanes 2025. aastal veelgi, jõudes 46,5 %ni (ELi näitaja 60,4 %), ning see aeglustab digipööret. Sloveenia on lubanud töötada välja kogu riiki hõlmava oskuste tegevuskava, kuid selle ettevalmistamine on siiski alles algusjärgus ning praegu oleks ennatlik selle võimalikku mõju hinnata.

(33) Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite edukaks rakendamiseks, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.

(34) Riikliku taaste- ja vastupidavuskava osana jõustus jaanuaris 2025 Sloveenia avaliku sektori palgareform, mille käigus tõsteti järk-järgult avaliku sektori palku, muu hulgas tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse töötajatel ning õpetajatel. Koos palgareformiga võeti oktoobris 2025 kasutusele uus talvetoetus ja jaanuaris 2026 tõsteti seadusjärgset miinimumpalka 16 %. Samuti kehtestas Sloveenia 2024. aastal meetmed, et parandada töölevõtu- ja töötingimusi tervishoius, pikaajalises hoolduses ja sotsiaalhoolekandes, näiteks pakkudes tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandetöötajatele stipendiume, hõlbustades teiste riikide tervishoiutöötajate kutsekvalifikatsiooni tunnustamist ja luues õdede ja hooldajate jaoks praktika katseprogrammi (2024–2026), kuid mõni neist meetmetest ootab veel täielikku rakendamist. Sellegipoolest püsib tööjõupuudus ja oskuste nappus ning ligikaudu 80 % kõnealuste sektorite tööandjatest on teatanud, et neil on töötajate leidmisel raskusi ning see takistab juurdepääsu pikaajalise hoolduse ja tervishoiuteenustele ning nende teenuste tulemuslikku pakkumist, muu hulgas väheneva elanikkonnaga piirkondades. Sloveenias on tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandetöötajate osakaal kogu tööhõives võrreldes OECD keskmisega niigi madal (2023. aasta andmete kohaselt vastavalt 7,8 % ja 10,9 %) ning ELi keskmisest madalam on ka õdede ja arstide osakaal elaniku kohta. ([19]) Tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse sektori töötingimused on keerulised praeguste töötajate suure töökoormuse, sealhulgas pikemate tööpäevade, vahetuste ja öösiti töötamise tõttu, mis suurendab füüsilist ja emotsionaalset pinget ja põhjustab sagedasemaid haiguspuhkusi ([20]). Kui kiiremas korras ei võeta poliitikameetmeid, võib eeldada, et olukord halveneb veelgi elanikkonna vananemise, töötajate pensionile jäämise ja hooldustöötajate teistesse riikidesse või muudele kutsealadele minemise tõttu. Nende probleemide lahendamiseks võttis valitsus vastu strateegia, millega luuakse terviklik raamistik tervishoiutöötajate pikaajalise jätkusuutlikkuse tugevdamiseks, arendamiseks ja tagamiseks. Puudus on ka õpetajatest, seda peamiselt õpetajakutse kehva maine ja halduskoormuse tõttu.

(35) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2026. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2026. aasta soovitust euroala majanduspoliitika kohta. Sloveenial aitab soovitus 1 rakendada esimest, teist ja kolmandat euroala soovitust, soovitus 2 neljandat euroala soovitust, soovitus 3 seitsmendat, kaheksandat ja üheksandat euroala soovitust, soovitus 4 seitsmendat euroala soovitust ja soovitus 5 viiendat euroala soovitust.

([19]) Hiljuti vastu võetud Eurostati õdede määratluse kohaselt (vastavalt ELi direktiivile 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta) on õdede tihedus oluliselt väiksem kui arvutatuna laiema määratluse alusel, mida kasutatakse näiteks OECD tervisestatistikas.

([20]) Sloveenia tervisekindlustusameti andmetel kaotati 2025. aastal haiguspuhkuse tõttu ühe töötaja kohta keskmiselt 8,6 tööpäeva ning töölt puudumise määr 6,97 %. Tervishoiuministeeriumi lõpparuandest pikaajalise hooldusega tegelevate elukutsete propageerimise kohta (2024) nähtub, et 40 % pikaajalises hoolduses töötavatest inimestest töötab rohkem kui 41 tundi nädalas ning 10 % töötab nädalas üle 46 tunni.

(36) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti käsitleda oskuste, hariduse ja koolituse vallas inimkapitaliga seotud struktuurseid probleeme, mis pärsivad konkurentsivõimet. Sloveeniale adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitused võivad aidata rakendada nõukogu soovitust inimkapitali kohta liidus,

SOOVITAB Sloveenial võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võtta meetmeid netokulude kontrollimiseks, et need vastaksid nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovituses esitatud maksimaalsetele kasvumääradele, võttes arvesse 2025. aastaks registreeritud kõrvalekallet ja komisjoni poolt 2026. aastaks prognoositud olulist kõrvalekallet soovitatud netokulude ülemmäärast, kasutades samal ajal nõukogu aktiveeritud riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust. Suurendada üldisi kaitse- ja julgeolekukulutusi ja -valmidust, tagades samal ajal võla jätkusuutlikkuse ja kulutuste tõhususe ning kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud vähekaitstud leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega. Tasakaalustada maksutulud majanduskasvu soodustavamate ja kestlikumate allikate suunas. Parandada avaliku sektori kulutuste tõhusust, eeskätt suurimate kuluvaldkondade kulutuste läbivaatamise kaudu.

2. Tagada taaste- ja vastupidavusrahastu raames rakendatavate reformide ja investeeringute järjepidevus. Säilitada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamise hoog, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahehindamise kontekstis kokkulepitud vahendite strateegilistele prioriteetidele ümberjaotamisele ja paindlikkusele.

3. Lihtsustada õigusnorme, parandada regulatiivseid vahendeid ja vähendada ettevõtete, kaasa arvatud teatavate teenuste ja reguleeritud kutsealade halduskoormust ja teenustekaubanduse tõkkeid. Tugevdada konkurentsivõimet, edendades ettevõtluse dünaamilisust ja kiire kasvuga ettevõtete loomist, parandades omakapitaliinvesteeringute, sealhulgas riskikapitaliinvesteeringute, ja institutsionaalsete investorite ning teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni investeerimise tingimusi, võttes arvesse territoriaalseid erinevusi teadus- ja arendustegevuses ning tootlikkuses. Kiirendada avalike teenuste digitaliseerimist, sealhulgas andmete parema koostalitlusvõime ja taaskasutamise kaudu.

4. Kiirendada taastuvate energiaallikate ja energia salvestamise võimaluste kasutuselevõttu, muu hulgas haldus- ja loamenetluste lihtsustamise ja kiirendamisega. Tugevdada elektrivõrgu taristut jaotustasandil ja võtta kasutusele aruka võrgu komponendid. Lisaks sellele kiirendada energiatõhususe parandamise meetmete rakendamist, eeskätt ehitussektoris. Edendada transpordisektori elektrifitseerimist ja digitaliseerimist ning suunata investeeringud kestlikku transporti, eriti TEN-T raudteevõrku ning linnalise liikumiskeskkonna ja reisijateveo arendamisse, võttes sealjuures arvesse piirkondlikke erinevusi. Tugevdada veelgi kliima- ja veekerksust ning ökosüsteemide vastupanuvõimet, rakendades sihipäraseid kliimamuutustega kohanemise, looduskaitse- ja keskkonnameetmeid.

5. Tegeleda tööjõupuudusega, suurendades oskuste ja pädevuste, kaasa arvatud õpilaste põhioskuste pakkumist ja omandamist, viies haridussüsteemi paremini kooskõlla tööturu vajadustega. Kiirendada välismaalasest töötajate, kaasa arvatud kõrge kvalifikatsiooniga töötajate töölubade ja kvalifikatsiooni tunnustamise menetlusi. Hoogustada täiskasvanute elukestvat õpet, täiendõpet ja ümberõpet, sealhulgas elementaarsete digioskuste omandamist. Veelgi parandada palgaga mitteseotud töötingimusi ja atraktiivsust, eeskätt tervishoiu-, sotsiaalhoolekande ja pikaajalise hoolduse ning õpetamissektoris.

Brüssel, 10. juuli 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

S. HARRIS